

תצלומי רגע מימי הפיחות הראשונים: עול נוסף לבעלי המשכונות וסבל לפועלים מי אוהב את אשכול?

גם לאילנה ששון, העובדת שבע וחצי שנים בחברת מסדה יש בעיות משפחתיות: היא מפרנסת ממשכונתה את אביה ואמה הזקנים. מספרת אילנה: „הגענו לארץ לפני עשר שנים. אחרי שגרנו במעברה נתנו לנו שיכון ברמת-עמידר עם משכנתא. מאז שיי למנו כבר אלפים לירות ועכשיו הכל כאיר לו להתחלה. מאיפה אני אחזיר את הכסף?”

ניידת משטרה מצליחה להגיע לשטח. קצין משטרה מתקרב למיקרופון, רוצה לקרוא אתו לידיו. פועל מבוגר, לבוש חולצה חומה בהירה, חבוש כובע טמבל ומשקפיים, מצליח להקדים אותו ולקרוא קריאה חסרת פה למיקרופון, לפני שהוא מסתלק במהירות מהשטח: „אם הם באו לעשות סדר, יבקשה. אבל אם הם חושבים לשובור אותנו, אז שידעו שלא יצליחו.”

הקצין „מבקש מהקהל להתפזר” — הרי קהל מסרב.

הקצין חוזר לניידת להתייעץ ויוצא כעבור דקה עם הוראות לשוטרים: „אין להתנהג בכח. להתנהג באדיבות ובשקט.”

קול צפירת בתי החרושת נשמע — הרי שביתה מסתיימת. הפועלים חוזרים לעבוד דה. מספר ליצנים עדיין נמצאים על הכביש, כשהם קוראים במרץ: „עוד שעה! עוד שעה!” אך איש כבר לא נשאר אתם.

הככר מתרוקנת. האוטובוסים ממשיכים לנסוע. אחרון הפועלים נעלם מאחורי שער הברזל הכבד של עליה. איש ועד הפעולה מקפל את חוטי המיקרופון, כשהוא מאנפף מתחת לאפו: „זה עוד כלום לעומת מה שאפשר לעשות. אבל אין דבר, יהיה המ”ש בשבוע הבא!”

כול לגרדום! קולו של אחד מליצני הרי חבורה עולה על כולם: „מי אוהב את אשכול?” — קול תרועת צחוק אדירה.

כיצד ולמה הוחלט על השביתה מספר אברהם חכם (21), מכוניא-מסגר בעלית בשש השנים האחרונות: „החלטנו בשבוע שעבר שאי-אפשר להמשיך בצורה כזאת. כשכל הדברים מתייקרים כל יום יותר ויותר.”

„אתה עצמך כבר הרגשת את ההתיקריות?”

„אני אישית עוד לא, אבל אם כולם אמרים בוודאי גם אני ארגיש את זה על עצמי.”

★ ★ ★

הבטחות אשכול לילדים

מכונית של נהג עצבני מנסה לעבור בכל מחיר את המחסום החי הפועלים עוצרים אותו ומאיימים להפוך את מכוניתו: „מה יש?” צועקים לו כולם, „לא היית אף פעם פועל?”

הוא נכנע ונשאר במקום. הצעקות מתגברות והולכות. הפועלים איי גם מאזינים כלל לקריאות הקרב הבוקעות מהרמקול הרועם. כל אחד עוסק בדאגותיו האישיות. פועלת עסיס מזל ברכה, למשל, אמם הצעירה למראה של שלושה ילדים, הנאלצת לעבוד כדי להשלים את משכורתו של בעלה העובד כחקלאי בפרדס, כועסת על ההעלאות החדשות במכולת: „התה עלה 15 אגורות. האורז 25 אגורות. או מה אני אתן לילדים שלי לאכול? — את הרי הבטחות של אשכול?”

נוספות, כשהמלחים מבלים על החוף. כל יום שהיה של אניה בנמל עולה שלשת אלפים דולר.

המטען היחידי שנפרק, הוא מטען גפרית שמובל בתפוזות לבית-החרושת הממשלתי לדשנים. המכוניות המעמיסות מטען זה הן היחידות היוצאות עם משא משטח הנמל. כל המשאיות האחרות מביאות דברי יבוא, המועמס מיד לאניות, ונוטלות מהנמל עולים שהגיעו זה עתה מארצות אירופה ואמריקה. במחסן מספר 15 מסתובבים הפועלים מחוסרי כל עבודה. עקיבא יהודה (41), שעבד בנמל 23 שנים בכל מיני עבודות, מסבלות ועד מנופאות, אינו זוכר עדיין תקופה כמו זו, בה לא היתה בכלל עבודה בנמל.

יצחק כרמל, חברו של יהודה, מגיב בשמחה: „מה יש? עושים חיים!” יהודה מתקיף אותו מיד: „איזה חיים אלה? נצטרך לעבוד יותר קשה אחר כך!”

מסביר יהודה עקיבא את סיבת כעסו: „אנחנו עובדים על פרמיות, תוספת משכורת בשביל יותר עבודה. אנחנו נוהגים ברי חוד מהעונה הבודרת של היבוא, וזה בדיוק עכשיו. קעת, מפני שלא עובדים, תהיה לנו עבודה כפולה כשתגמר השביתה הזאת.”

נחמן רב, איש יחסי-ציבור של נמל חיפה, מסביר את מצב העניינים: „הנמל כיום מלא עד אפס מקום. כל המחסנים, שיכולים להכיל 25 אלף טונות, מלאים. חוץ מזה יש עוד 25 אלף טונות באניות שעוגנות מחוץ לנמל ומחכות. אנחנו תובים עים היום מהיבואנים שיוציאו את כל הסחורה שעומדת ללא תזוזה במחסנים.”

הכניסו אותנו לשיכון ואמרו: אין דבר, במשך הזמן תשלמו. עכשיו פתאום מודיי עים לנו שכל מה ששילמנו לא שחה פרוטה. צריך לשלם את הכל מהתחלה. אצלנו הרי משכורת לא צמודה לדולר — היא צמודה לחנות מכולת, ושם כבר עולים כל המחיריים. הלכתי לקרובים שלי ובקושי נתנו לי את הכסף — מה אפשר לעשות?”

חנה הנדלמן, בעלת השער המאפיה, הנוי שאת על זרועה מספר של מחנה ריכוז, קמה וניגשת לאשנב הבנק: „אני רוצה ל” שים אח כל הכסף, אדוני הקופאיי!”

שעה 17.52, ברחוב אלנבי בתל-אביב.

אלי מורן, המנהגס הצעיר, סיים לפני כמחצית השעה את עבודתו והולך לכל אורך הרחוב, כשהוא מחפש ציפורן למכשיר הטוש בעזרתו הוא משרטט.

הוא נכנס לחנות מכשירי כתיבה בפינת אלנבי שדרות-רוטשילד.

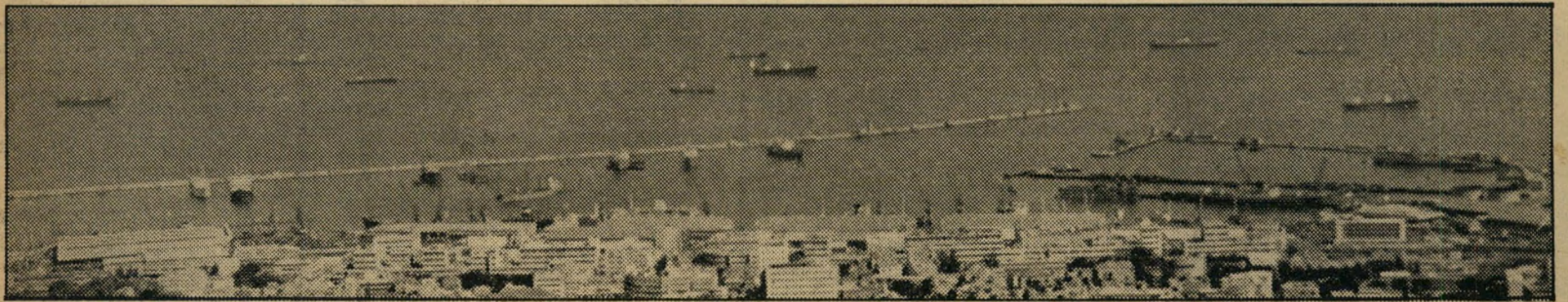
„איזה מספר של ציפורן, בבקשה?” שור אלת הזבנית.

„מספר שבע!” עונה אלי. „או!” מצטערת הזבנית, „בדיוק המספר הזה חסר לנו!”

אלי ממשיך לחנות הבאה וממנה לחנות הבאה — בכל מקום „דחוק המספר הזה איננו.”

אלי מורן פונה לביתו בלי הצפורן. הערב אי-אפשר יהיה לעשות עבודה נוספת בבית.

שעה 21.00 — בשכון עממי ב” יפו, כביתו של יהודה פוזנר.

האוניות מצטופכות בנמל חיפה ומחוצה לו, שעה שהמחסנים עמוסים סחורות (למטה)

כל דיירי הבית התאספו. יושבים להקשיב לשכונם, המספר להם: „לא הלכתי היום בכלל לעבודה ובאתי לבנק. עם הכסף. עמיתי יותר משעה בתור יחד עם כולם עד שנכנסתי, ואחר כך חיכיתי עד שהגעתי ל” קופה. הקופאי אמר לי שהוא רק מוכן לקבל את הכסף שלי והם יחזיקו אותו אצלם עד שיחליטו מה לעשות עם המשכנתא. תאמו, אם יחליטו שזה בסדר אז יעשו לי את החשבון. אם לא, אני אוכל להוציא את כל הכסף מהבנק.”

„ומה אני אעשה אם אין לי ממי לקחת את הכסף?” שואלת פניה אלמרט.

„אנחנו צריכים ללכת לשר האוצר ולהגיד לו שאנחנו לא מסכימים לכל מה שהם עושים עם הכסף. אני לא קיבלתי מהבנק אף דולר, רק לירות, ואני אחזיר להם רק לירות!”

„אני מציעה שאנחנו נתארגן ונגיד את זה לשר האוצר, כל המשתכנים יחד. ואם הוא לא יסכים, אנחנו יכולים לעשות שביתה שאף אחד לא יוכל לעשות נגדה שום דבר.”

„קראתי היום בעתון מודעה של שכטר אהר. הוא מודיע לכל המשתכנים להתקשר אתו כדי לפעול ביחד נגד העניין הזה עם המשכנתא. אני מציע שמחר ילכו שני חברי רים אל שכטר וידברו אתו וישמעו מה העניין.” ההצעה נתקבלה.

יום שישי 16 לפברואר.

שעה 08.00 — נמל חיפה.

הנמל סתום לגמרי. אניות המשא עוגנות ליד הרציף, כשאף אחת מהן אינה יכולה לפרוק את מטענה, שהובא ארצה עליידי יבואנים מקומיים. לרציף קשורות שבע אניות כאלה. מחוץ לנמל עוגנות עשר

אם הם לא יוציאו אותה עד יום רביעי — נצטרך להוציא אותה בעצמנו.”

★ ★ ★ „אשכול לגרדום!”

יום שני 19 לפברואר שעה 10.00 — כבר עלית.

עשרות פועלים מסתערים מאיימים להרוס את שעריו של בית החרושת לממתקים עלית. השער הגדול נאנק תחת כובד המשא של הפועלים, המנסים לטפס עליו ולעקרו ממ” קומה. ברגע האחרון מצליח אחד השוערים להסיט את השער וזרם הפועלים הלבושים בסניורים ובכובעים לבנים נוהר אל הככר הבנויה כאוטוסטרדה והמסומנת כולה ב” פסים לבנים.

מכל הכיוונים נוהרים מאות פועלים נוספים והכחול-כהה של פועלי המוסכים והסמוכים מתערב בלבן של פועלי עסיס ועלית ועד מהרה הופך ההמון לקהל אלפים מגובש. כולם מסתערים על המכוניות הנעות בכ” ביש המוליך לתל-אביב. תוך שלוש דקות נחסם הכביש, כשאוטובוס חדש ומפואר של דן מתמלא כולו פועלים החוסמים את ה” שמשה הקדמית, מטפסים על הגג ומוציאים מן הנהג כל חשק להמשיך בדרכו. הכביש חסום. הפגנת השעה של פועלי תל-אביב נגד הפיחות וההתייקרות החלה. באותה שעה עצמה עוזבים כל פועלי תל-אביב את בתי-החרושת ויוציאים לחסום את כל הכ” בישים המובילים מהעיר ואליה.

שני פועלים מוציאים רמקול עם מיקרור פון מתוך בית-החרושת הגדול ומכוונים אותו אל ההמון. הפועלים מעדיפים, לעומת זאת, לרקוד על גגות המכוניות, כשהם קוראים במקלה: „אשכול לגרדום! אש”

